

POSSONYI LÁSZLÓ KÖSZÖNTÉSE

Hetven év nagy idő; kétszeresen nagy olyan korokban — s a miénk is ilyen —, amelyekben minden esztendő legalább kétszeresen számít. De még ennél is nagyobb dolog, ha valaki egy évszázadnyinál súlyosabb hét évtizednek a terhével a vállán ugyanolyan friss, nyitott, fáradhatatlanul érdeklődő és megértő, amilyen hetvenedik esztendejébe jutva Possonyi László.

A magyar katolikus szellemi élet rendkívül sokat kapott tőle. Legelső-sorban azt, hogy ma itt, ezen a helyen köszönhetjük, és köszönhetjük meg neki a Vigiliát. A lapot — tudjuk — ő alapította közvetlen barátaival, akiket dolgaik, érdeklődésük, szeszélyeik rövidesen másfelé tereltek; maradt hát a földadat és terhe az ő vállain. Talán lesz majd egyszer valaki (vagy ő maga?), aki megírja ennek a meghökkentő kalandnak a történetét, ezt a folyamatos bűvészműtárványt, ahogyan a folyóiratot, mely voltaképp sehová sem tartozott s amolyan szabad partizán vállalkozása volt egy semmi hazai skatulyába bele nem prézelhető keresztény szellemiségnek, esztendőkön át tökéletes és nyájas tájékozatlansággal átkormányozta Szkillák és Karübdiszek közt, egyszerűen nemlétezőknek tekintve a legfenyegetőbb veszélyeket — vagy talán fordítva: nagyon is tájékozottan, nagyon is tudatában a veszélyeknek, de rendíthetetlen bizalommal és hittel abban, hogy a misszió, amit vállalt, az igazságé, és a jövőbe vezet. Mert a Vigilia sokszor valóban nem élt másból — és rejtély, hogyan élt meg — mint a hitből és a bizalomból. Megélt, s ami sokkal több: úgy élte anyagilag ingatag létét, hogy közben megteremtette azt a — ha nem is egyetlen, de a nagyon kevesek közé tartozó — keresztény, katolikus hagyományt, amit egy világfordulat után folytatni lehetett és kellett; és amit 1946 decemberétől a tizenegyedik évfolyamával újraszülető Vigilia valóban folytatott is.

Hogy a Vigilia mennyi idejét, erejét, figyelmét vette el áldozatul egyéb, személyesebb terveitől, daraboktól, regényektől? Ennek csak ő a megmondhatója. Azt pedig, hogy mit sikerült mégis megvalósítania, minden bizonyjal értékéhez híven fogja lemérni, aki egyszer vállalkozni fog rá, hogy megírja a magyar irodalom nagy egységén belül a katolikus ihletésű irodalom történetét. Ebben alighanem három fejezetet is fog kapni: egyet az irodalom-szervező, egyet a prózaíró, s egyet a színházi ember: a szerző és a kritikus.

Új szellemet, új szemléletet és új indulatot is hozott a katolikus magyar szellemi életbe. Mindig az emberi haladás oldalán állt, mindig azért dolgozott legjobb ereje és képességei szerint. Ez a sosem önző, gondjaiban is jókedvű férfinunka őrizte meg hetven esztendő korára is, bölcs, naiv, okos és mozgékony szellemű gyermeknek, egynek a választottak közül, akiket Jézus mindig a legszivesebben enged magához és ültet a térdére.

A Vigilia szeretettel és hálával köszönti; és kéri, tartsa meg továbbra is gondjában és szeretetében.

RÓNAY GYÖRGY